

3. Зембицька М.В. Наставництво у системі середньої освіти США як психолого-педагогічна проблема. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Педагогіка. Соціальна робота.» 2011. Вип. 20. С. 41-44.

4. Купенко О. Педагогічна технологія наставництва у процесі формування проєктної компетентності майбутніх бакалаврів соціальної роботи. *Педагогічні науки: теорія, історія інноваційні технології*. 2020. № 3-4. С. 39-48.

5. Морозова М. Е. Наставництво як процес формування особистості молодого спеціаліста. *Науковий вісник УМО «Економіка та управління»*. 2016. № 1. С. 1-12.

6. Семенов О.М. Наставництво у науці і освіті дорослих. *Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]*. 2017. Вип.152. С. 46–51.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-83>

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА САМООСВІТИ ВИКЛАДАЧА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У СУЧАСНОМУ ЦИФРОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Яцишин І. В.

*кандидат мистецтвознавства,
викладач першої категорії
Львівська державна музична школа № 4*

Тасцька Б. І.

*викладач-методист вищої категорії
Львівська державна музична школа № 4
м. Львів, Україна*

В сучасних умовах цифровізації суспільства та стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) освіта людини є нагальною необхідністю, покликаною гарантувати професійну зайнятість та забезпечити різнобічний розвиток і самовдосконалення. Дорослі люди можуть самостійно обирати форми та засоби для підвищення власної кваліфікації, існує безліч організацій, що пропонують освітні послуги. Однак, найбільш ефективний спосіб

підвищення кваліфікації чи майстерності особистості – це самоосвіта [5]. Динамічний розвиток суспільства посилює домінуючі тенденції самоосвіти як джерела нових знань, фактору вдосконалення особистісно-професійних цінностей. Тому самоосвітня діяльність педагога є передумовою реалізації нових стандартів життя, а також чинником життєвого успіху як вчителя, так і його вихованців [2].

Дубровіна І.В. наголошує, що ураховуючи специфіку професійної діяльності викладача музичного мистецтва, напрямками самоосвітньої діяльності є: реалізація себе у мистецькій творчості; усвідомлення особливості вікового сприймання творів мистецтва; задоволення потреб в естетичній красі творів мистецтва; формування естетичного смаку; розвиток акторсько-педагогічної компетентності; опанування мистецько-інноваційними технологіями; створення системи тьюторського супроводу музичних уподобань учнів; мобільність, інтеграція різних видів музичної діяльності; проектування та реалізація плану самоосвітньої діяльності; розробка системи роботи щодо власної самоосвітньої проблеми; усвідомлення значення самоосвітньої діяльності як умови особистісно-професійного зростання; реалізація власної позиції одночасно як композитора, виконавця, режисера, педагога, митця, мистецтвознавця, наставника [2].

У роботі [3] зазначено, що інформатизація самоосвітньої діяльності учителя музичного мистецтва орієнтує на наступні інформаційні уміння: орієнтуватися в ІКТ, мультимедійному супроводі уроків музичного мистецтва; відбирати інформацію, що є значущою для музично-естетичного розвитку учнів; орієнтуватися в потоці оновлених інформаційно-комунікативних технологій; стимулювати себе на вивчення нових редакторів, програм «Музичне мистецтво у школі»; підтримувати стійкий пізнавальний інтерес до вивчення інформаційних технологій; самостійно вивчати технічні засоби; вміти інтегрувати ІКТ в структуру уроку музичного мистецтва; самостійно розширювати вузькоспеціалізовані мистецькі знання.

Наразі, в умовах цифровізації суспільства самоосвітня діяльність викладачів музичного мистецтва зазнає ґрунтовних змін, через вдосконалення ІКТ. Вибір змісту і технологій самоосвітньої діяльності здійснюється учителем з позицій урахування унікальності, творчої індивідуальності власного педагогічного стилю, відповідності навчальних занять спеціальним мистецько-педагогічним здібностям, враховуючи виклики ринку праці до спеціалізації фахівців, що дозволяє здійснювати адресну допомогу кожному слухачу курсів підвищення кваліфікації, індивідуалізувати, диференціювати післядипломне навчання. Тому, самоосвітня діяльність сучасного педагога музичного

мистецтва спрямована на безперервне оновлення, розширення, вдосконалення наявних знань, умінь в галузі педагогіки, філософії мистецтва, оволодіння художньо-педагогічними та інформаційними технологіями [3].

Формування потреб особистості в самоосвіті відбувається під час самостійного пошуку джерел інформації, удосконалення знань, розвивається здатність креативності, ініціативність, готовність до задоволення сучасних вимог і пізнавальних потреб, досягнення високого результату педагогічної праці на основі самовдосконалення, саморефлексії. Сучасні цифрові технології трансформують способи, види самоосвіти, забезпечують доступність до різних навчальних, наукових матеріалів через мережу Інтернет, що полегшує їх пошук, створюють умови для творчості особистості, розширюють межі самоосвітньої діяльності. До прикладу, при підготовці до уроків музики інформаційні ресурси дозволяють побувати в музеї композитора; переглянути відеоряд його життя, епохи; вивчити бібліографію; звернутися до досліджень творчості; вибрати потрібну технологію вивчення конкретного музичного твору, форми, прийоми та методи роботи [2, 3].

У публікації [5] наголошено, що сучасний музичний простір і його вдосконалення і оновлення, пов'язане з глобальною цифровізацією суспільства і застосуванням ІКТ, не тільки для відтворення музичних творів, а й для створення музичних композицій. Використовуючи ІКТ можливо створювати музичні твори і займатися музичною самоосвітою і самовираженням.

Машкова С. В. вказує на те, що музична творчість проявляється, як самопізнання, самовираження, самоствердження в їх єдності. При цьому творчість – це не зовні активне вираження «діяльності», а глибинне прагнення особистості до духовного самовизначення – через мистецтво [7].

У публікації [1] зазначено, що багатогранність, глобальне застосування електронної музики створюють нові, безмежні можливості самореалізації, піднімаючи навчання на новий рівень. Сумісність електронної музики з традиційними музичними технологіями, створює умови для спадкоємності музичних епох та стилів, їх взаємопроникнення і синтезу, зміцнюючи інтерес до музичної культури в цілому.

На підставі аналізу наукової літератури [1-7] та власного досвіду визначено, що самоосвітню діяльність викладачів музичного мистецтва можна здійснювати у таких напрямках:

1) *участь у майстер-класах, семінарах, вебінарах*. Різні освітні організації і заклади пропонують участь у вебінарах, майстер-класах.

Багато «шкіл електронної музики» пропонують взяти участь у їхніх спеціалізованих вебінарах, переважно це комерційне навчання, проте є і безкоштовні відео уроки, що представлені на різноманітних сайтах;

2) *використання цифрових аудіо робочих станцій (секвенсорів) для створення електронної музики.* Такі програми (з англ. Digital audio workstation) дозволяють працювати з аудіо і MIDI матеріалом, записувати вокал та інші інструменти наживо, використовувати спеціальні плагіни для синтезу звуку і його опрацювання. Ці програми є тим інструментом, за допомогою якого створюється більшість електронних музичних творів, адже вони надають високу якість звучання при порівняно нескладній техніці управління ними [5];

3) *використання соціальних мереж, спеціалізованих сайтів, форумів, блогів.* Віртуальні професійні спільноти відіграють важливу роль у самоосвіті вчителів, для спілкування педагогів з різних країн, залучення відомих науковців, вчених.

4) *відвідування різноманітних мистецьких заходів* (концертів, вистав, фестивалів та ін.).

В мережі Інтернет представлено багато інформаційних ресурсів для музичної самоосвіти, зокрема, спеціалізовані сайти, «школи електронної музики», сторінки та групи у соціальних мережах, відеоуроки, пропонується стати учасником вебінарів тощо [4]. Також, важливим для самоосвіти є аналіз наукових публікацій з галузі музичного мистецтва і освіти та ін.

Отже, завдяки вдосконаленню ІКТ, розширилися можливості розвивати свої творчі здібності. Тобто, у сучасному цифровому суспільстві є багато альтернативних виборів та напрямів самоосвіти для викладачів музичного мистецтва.

Література:

1. Горбунова И.В. Музыкально-компьютерные технологии: лаборатория // Электронный научный журнал «Медиамузыка». – 2012. – № 1. URL: http://mediamusic-journal.com/Issues/1_5.html.

2. Дубровіна І.В. Активізація самоосвітньої діяльності вчителів музичного мистецтва в системі післядипломної освіти. Електронне наукове фахове видання «Народна освіта», 2012. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/18/statti/dubrovina.htm.

3. Дубровіна І.В. Методика організації самоосвітньої діяльності вчителів музичного мистецтва в системі післядипломної освіти: науково-методичний посібник. – Біла Церква, 2017. – 264 с.

4. Коваленко О.М. Особливості використання цифрових аудіо робочих станцій призначених для створення електронної музики в умовах неформальної освіти дорослих // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2016. – № 3 (53). – С. 178-196. – URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1428>.

5. Коваленко О.М., Яцишин А.В. Музична самоосвіта дорослих у сучасному інформаційному суспільстві // Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2016 – № 10 (53) – С. 28-33.

6. Ковальова С. Розвиток творчої активності вчителів музики в системі підвищення кваліфікації: ди с. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти». – К., 2007. – 300 с.

7. Машкова С. В. Музыкальное самообразование, повышение духовной культуры, развитие нравственной, гармоничной личности // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2013. – Т. 3. – С. 3016–3020. – URL: <http://e-koncept.ru/2013/53609.htm>.